

Cenu starpības līgumiem (CFD)

Galvenās norādes

- *CFD ir sarežģīti produkti, kas nav piemēroti visiem ieguldītājiem.*
- *Neizmantojiet naudu, ko nevarat atļauties zaudēt, jo varat zaudēt vairāk, nekā sākotnēji ieguldījāt!*
- *Jums būtu jāapsver iespēja veikt tirdzniecību ar CFD tikai šādos gadījumos:*
  - *jums ir plaša pieredze tirdzniecībā nepastāvīgos tirgos;*
  - *jūs pilnīgi izprotat, kā šādi līgumi darbojas, un saprotat, kādi ir saistītie riski un izmaksas;*
  - *jūs apzināties, ka, jo lielāks finanšu sviras efekts, jo lielāks risks;*
  - *jūs saprotat, ka jūsu pozīciju var slēgt neatkarīgi no tā, vai jūs piekrītat nodrošinātāja lēmumam to slēgt;*
  - *jums ir pietiekami daudz laika, lai aktīvi pārvaldītu savus ieguldījumus.*

Kāpēc mēs izplatām šo brīdinājumu ?

Finanšu krīzes rezultātā pastāvīgi ir grūti gūt pat vidēji lielu peļņu no ieguldītās naudas. Mēģinādami palielināt savu peļņu, daudzi ieguldītāji apsver iespēju ieguldīt sarežģītos produktos, kas piedāvā iespēju veikt tirdzniecību pēc sviras efekta principa, piemēram, ar “cenu starpības līgumiem”.

Lai gan CFD ir piemēroti tikai profesionāliem klientiem vai īpaši pieredzējušiem individuāliem ieguldītājiem, kuri izprot šo produktu, tie tiek reklamēti arī nepieredzējušiem privātiem klientiem. Iespējamie ieguvumi var tikt reklamēti, pilnīgi neizskaidrojot vai pietiekami nenorādot saistītos riskus.

CFD nodrošinātāji var piedāvāt “bezmaksas sākuma kapitālu”, dāvanas, maksājumu atlaides vai

tirdzniecības konsultācijas, lai piesaistītu jūs kā jaunu klientu. Bieži vien tas ir tikai tirgvedības triks, lai pārliecinātu jūs spekulēt ar CFD. Atcerieties arī to, ka CFD reklamētāji dažreiz ir nelicencētas un nereglamentētas struktūras.

Kopumā CFD pirkšanā un pārdošanā, jo īpaši tad, ja tā notiek tiešsaistē, netiek sniegtas ieguldīšanas konsultācijas. Tas nozīmē, ka jūs kā individuāls ieguldītājs esat atbildīgs par saviem lēmumiem tirgoties. Tomēr licencētam un reglamentētam CFD nodrošinātājam ir vispirms jāpārliciecinās, vai darījumi ar CFD ir jums piemēroti un vai jūs apzināties saistītos riskus. Ne visi CFD nodrošinātāji to dara.

CFD ir sarežģīti produkti, ko izmanto pārsvarā spekulatīviem mērķiem. Tie varbūt ļoti grūti izprotami.

Kas ir CFD ?

CFD ir līgums starp “pircēju” un “pārdevēju”, un tā mērķis ir apmainīties ar starpību starp pakārtotā aktīva (akciju, valūtas, preču, indeksu u. c.) attiecīgā brīža cenu un cenu, kāda tā ir līguma slēgšanas brīdī.

CFD ir produkti, kam piemīt sviras efekts. Tie piedāvā pakļautību tirgum, vienlaikus paredzot, ka jums ir jāiemaksā tikai neliels nodrošinājums (“depozīts”) no tirdzniecības darījuma kopējās vērtības. Tie ļauj ieguldītājiem izmantot priekšrocības, ko rada pakārtoto aktīvu cenu paaugstināšanās (ieņemot garās pozīcijas) vai pazemināšanās (ieņemot īsās pozīcijas).

Kad līgums tiek slēgts, jūs saņemat vai maksājat starpību starp CFD un/vai pakārtotā(-o) aktīva(-u) slēgšanas vērtību un atvēršanas vērtību. Ja starpība ir pozitīva, CFD nodrošinātājs maksā jums. Ja starpība ir negatīva, jums jāmaksā CFD nodrošinātājam.

Varētu šķist, ka CFD ir līdzīgi tradicionālajiem ieguldījumiem, piemēram, akcijām, tomēr tie būtiski atšķiras, jo jūs faktiski nekad nenopērkat CFD pakārtoto aktīvu un jums tas nekad nepieder.

Piemērs, kā darbojas CFD

Jūs uzskatāt, ka kotēta akcija (A akcija) ir novērtēta pārāk zemu un ka tās cena pieaugs. Jūs nolemjat nopirkt 4000 A akcijas CFD par cenu EUR 10 par CFD. Tādējādi jūsu “pozīcija” ir EUR 40 000 (4000 x EUR 10). Jūs faktiski nemaksājat EUR 40 000 – jūsu maksātā summa ir atkarīga no nodrošinājuma, ko pieprasa CFD nodrošinātājs. Ja CFD nodrošinātājs pieprasa no jums 5 % nodrošinājumu, tas nozīmē, ka jūsu minimālais sākotnējais maksājums ir EUR 2000 (EUR 40 000 x 5 %). Peļņa, ko jūs gūstat no šā sākotnējā maksājuma, ir atkarīga no cenas, par kādu A akcija tiek tirgotā brīdī, kad jūs nolemjat slēgt savu pozīciju (tas ir, kad jūs pārdodat CFD).

A akcijas cena	Peļņa no A akcija	Ieņēmumi/ zaudējumi ieguldītāja	Peļņa ieguldītājam
7.5€	-25%	-10000€	-500%
9.0€	-10%	-4000€	-200%
9.5€	-5%	-2000€	-100%
9.9€	-1%	-400€	-20%
10.0€	0%	0€	0%
10.1€	1%	400€	20%
10.5€	5%	2000€	100%

Ja A akcijas cena samazinās par 5 % (no EUR 10 līdz EUR 9,5) un sviras rādītājs ir 20, jūs zaudējat visu savu sākotnējā nodrošinājuma maksājuma summu (100 %), t. i., EUR 2000. Ja A akcijas cena samazinās par 10 % (no EUR 10 līdz to EUR 9) un sviras rādītājs ir 20, jūs zaudējat savu sākotnējo nodrošinājuma maksājumu EUR 2000 apmērā un jūsu CFD nodrošinātājs pieprasa no jums vēl EUR 2000 (papildu nodrošinājuma pieprasījums) gadījumā, ja vēlaties, lai jūsu līgums paliek atvērts.

Tas nozīmē, ka jūsu zaudējumi var būt lielāki nekā sākotnējais nodrošinājuma maksājums.

Izmaksas

CFD ir saistīti ne tikai ar ieņēmumiem un zaudējumiem, bet arī ar dažādām izmaksām. Izmaksas ietekmē faktisko peļņu. Kā izmaksu piemēru var minēt komisijas maksu, ko iekasē CFD nodrošinātāji. Ņemiet vērā, ka daži CFD nodrošinātāji piemēro vispārēju komisijas maksu, savukārt citi piemēro komisijas maksu katram tirdzniecības darījumam (t. i., līguma atvēršanai un slēgšanai).

Ar CFD tirdzniecības darījumiem saistītās izmaksas var ietvert arī pirkšanas un pārdošanas cenu starpību, dienas un nakts finansēšanas izmaksas, konta pārvaldības maksu, kā arī nodokļus (atkarībā no jurisdikcijas, kurā darbojaties jūs un CFD nodrošinātājs). Šīs izmaksas var būt sarežģīti aprēķināt, un tās var būt daudz lielākas par bruto peļņu no tirdzniecības.

Kādi ir galvenie riski, kas saistīti ar ieguldīšanu CFD ?

CFD, jo īpaši tad, ja tiem piemīt liels sviras efekts (jo lielāks CFD sviras efekts, jo riskantāks kļūst CFD), ir saistīti ar augstu risku. Tie nav standartizēti produkti. Dažādiem CFD nodrošinātājiem ir savi noteikumi, nosacījumi un izmaksas. Tāpēc kopumā CFD nav piemēroti lielākajai daļai individuālo ieguldītāju.

Jums jāapsver tirdzniecība ar CFD tikai tad, ja vēlaties spekulēt, jo īpaši ļoti īsā termiņā, vai ja vēlaties nodrošināties pret riskiem savā esošajā portfelī un ja jums ir plaša pieredze tirdzniecībā, jo īpaši nepastāvīgos tirgos, un ja varat atļauties zaudējumus.

Laiks nav jūsu pusē

CFD nav piemēroti tirdzniecībai, kas notiek pēc “pērc un turi” principa. Tie var būt pastāvīgi jāuzrauga īsā laika posmā (minūtes/stundas/dienas). Pat jūsu ieguldījumu uzturēšana spēkā uz nakti pakļauj jūs lielākam riskam un rada papildu izmaksas.

Tāpēc, ja nevarat atvēlēt pietiekami daudz laika savu ieguldījumu regulārai uzraudzībai, jums nevaradzētu veikt tirdzniecību ar CFD.

Likviditātes risks

Likviditātes risks ietekmē jūsu spējas tirgoties. Tas ir risks, ka jūsu CFD vai aktīvs nebūs tirgojams tad, kad vēlēšities veikt tirdzniecību (lai izvairītos no zaudējumiem vai gūtu peļņu).

Turklāt nodrošinājums, kas jums jāuztur spēkā kā depozīts CFD nodrošinātājam, tiek katru dienu pārreķināts atbilstoši vērtībai, kāda ir jūsu turējumā esošo CFD pakārtotajiem aktīviem. Ja pēc šāda pārreķina (atkārtotas novērtēšanas) vērtība ir mazāka nekā iepriekšējā dienā, jums ir nekavējoties jāmaksā CFD nodrošinātājam skaidra nauda, lai atjaunotu nodrošinājuma pozīciju un segtu zaudējumus. Ja nevarat veikt maksājumu, CFD nodrošinātājs var

slēgt jūsu pozīciju neatkarīgi no tā, vai jūs tam piekirtat. Jums ir jāsedz zaudējumi, pat ja pakārtotā aktīva cena vēlāk paaugstinās līdz iepriekšējam līmenim. Ir CFD nodrošinātāji, kas likvidē visas jūsu pozīcijas, ja jums nav prasītā nodrošinājuma, pat tad, ja attiecīgajā procesa posmā viena no šādām pozīcijām jums nes peļņu.

Lai saglabātu savu pozīciju atvērtu, jums var būt jāpiekrīt tam, ka CFD nodrošinātājs iekasē papildu maksājumus (parasti no jūsu kredītkartes) pēc saviem ieskatiem, ja tas ir vajadzīgs attiecīgo papildu nodrošinājuma pieprasījumu izpildei. Strauji mainīgā, nepastāvīgā tirgū šādā veidā jūs ātri varat zaudēt lielas summas no sava kredītkartes konta.

Sviras efekta risks

Tirdzniecība, kurai raksturīgs sviras efekts, nozīmē to, ka iespējamā peļņa ir vairākkārt palielināta; tomēr tas arī nozīmē, ka zaudējumi ir daudzkārt lielāki.

Jo mazāks ir pieprasītais nodrošinājums, jo lielāks ir iespējamo zaudējumu risks gadījumā, ja tirgus norises kļūst jums nelabvēlīgas. Dažreiz prasītais nodrošinājums var būt tikai 0,5 %. Ņemiet vērā, ka tad, ja tirdzniecībā izmantojat nodrošinājumu, jūsu zaudējumi var pārsniegt jūsu sākotnējo maksājumu un ir iespējams, ka jūs zaudēsiet daudz vairāk naudas, nekā sākotnēji ieguldījāt.

“Zaudējumu fiksēšanas” ierobežojumi

Lai ierobežotu zaudējumus, daudzi CFD var jums piedāvāt iespēju izvēlēties “zaudējumu fiksēšanas” ierobežojumus. Tas nozīmē jūsu pozīcijas automātisku slēgšanu, kad tā sasniedz jūsu izvēlēto cenas ierobežojumu. Ir dažas situācijas, kurās “zaudējumu fiksēšanas” ierobežojums ir neefektīvs, piemēram, ja notiek straujas cenu pārmaiņas vai tirgus slēgšana. Ne vienmēr “zaudējumu fiksēšanas” ierobežojumi var pasargāt jūs no zaudējumiem.

Izpildes risks

Izpildes risks nozīmē, ka tirdzniecība var nenotikt tūlītēji. Piemēram, ir iespējams, ka paies kāds laiks no brīža, kad jūs izdarāt pasūtījumu, līdz brīdim, kad tas tiek izpildīts. Šajā laika posmā situācija tirgū var būt jau kļuvusi jums nelabvēlīga. Tas nozīmē, ka jūsu pasūtījums netiek izpildīts par cenu, kādu jūs paredzējāt.

Daži CFD nodrošinātāji ļaus jums tirgoties pat tad, kad tirgus būs slēgts. Ņemiet vērā, ka cenas šādiem tirdzniecības darījumiem var ievērojami atšķirties no pakārtotā aktīva slēgšanas cenas. Daudzos gadījumos starpība var būt lielāka nekā tad, kad tirgus ir atvērts.

Darījuma partnera saistību neizpildes risks

Darījuma partnera saistību neizpildes risks ir risks, ka nodrošinātājs, kas emitē CFD (t. i., jūsu darījuma partneris), varētu neizpildīt savas nodrošinātāja saistības un uzņemtās finansiālās saistības. Ja jūsu līdzekļi nav pienācīgi nošķirti no CFD nodrošinātāja

līdzekļiem un ja CFD nodrošinātājam sākas finansiālas grūtības, pastāv risks, ka jūs nesaņemsiet atpakaļ naudas summas, kas jums pienākas.

Ko jūs varat darīt, lai pasargātu sevi ?

Jums rūpīgi jāizlasa ar CFD nodrošinātāju noslēgtā vienošanās vai līgums, pirms izlemjat veikt tirdzniecību.

Jums jāpārliecinās, vai jūs saprotat vismaz šādus apsvērumus:

- izmaksas, kas rodas, iesaistoties *CFD* tirdzniecībā ar *CFD* nodrošinātāju;
- vai *CFD* nodrošinātājs informēs par to, kādas nodrošinājuma summas tas piemēros jūsu tirdzniecības darījumiem;
- kā *CFD* nodrošinātājs nosaka *CFD* cenas;
- kas notiks, ja jūs saglabāsi savu pozīciju atvērtu uz nakti;
- vai *CFD* var mainīt vai atkārtoti noteikt cenu pēc tam, kad esat izdarījis pasūtījumu;
- vai *CFD* nodrošinātājs izpildīs jūsu pasūtījumus pat tad, ja pakārtotais tirgus būs slēgts;
- vai ir ieviesta ieguldītāju vai depozīta maksājumu aizsardzības sistēma gadījumam, ja rodas problēmas ar darījumu partneri vai klientu aktīviem.

Ja nesaprotat, kas tiek piedāvāts, netirgojieties.

Papildu informācija

Vienmēr pārliecinieties, vai CFD nodrošinātājs ir licencēts veikt darījumus ar ieguldījumiem jūsu valstī. To jūs varat pārbaudīt CFD nodrošinātāja valsts regulatīvās iestādes tīmekļa vietnē.

Visu valsts regulatīvo iestāžu un to tīmekļa vietņu saraksts ir pieejams arī:

- ESMA tīmekļa vietnē <http://www.esma.europa.eu/investor-corner>
- EBA tīmekļa vietnē <http://www.eba.europa.eu/Publications/Consumer-Protection-Issues.aspx>